Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto - - - $6.00
Za pol leta - - - - - - $3.00
Za New York celo leto - $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3878 — Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879 — TELEFON: CHELSEA 3878

NO. 178. — ŠTEV. 178. — NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 31. 1929. — SREDA, 31. JULIJA 1929. — VOLUME XXXVII. — LETNIK XXXVII.

ŠTIRISTODVAJSET UR NEPRESTANO V ZRAKU

PREJŠNJI REKORD STA LETALCA PREKOSILA ZA CELIH ŠTOŠTIRIINSEDEMDESET UR

Motor je do konca brezhibno deloval. — Na letališču se je zbralo nad dvajset tisoč ljudi. — Curtiss Airplane and Motor Company jima bo plačala nagrado. — Letalca je pozdravil polkovnik Lindbergh.

ST. LOUIS, Mo., 30. julija. — Najdaljši neprekinjen polet z aeroplanom v zgodovini avijatike je končan.

Danes zvečer ob pol osmih se je spustil na tla aeroplan "St. Louis Robin".

Pilota Dale Red Jackson in Forret O'Brine sta se dvignila v zrak dne 13. julija ob sedmih zjutraj.

V zraku sta bila neprestano 420 ur in 20 minut, oziroma 174 ur dalj kot kdorkoli v zgodovini avijatike.

Na letališču se je zbrala dvatisoč glav broječa ljudska množica, ki je letalca navdušeno pozdravljala.

Navzoč je bil tudi polkovnik Lindbergh, ki je prvi preletel Atlantik.

Ob petih popoldne je bilo objavljeno, da se bosta spustila na tla med šesto in osmo uro zvečer.

Major Robinson, predsednik Curtiss Airplane Co., ki je polet aranžiral, ju je pozval, da se morata na vsak način spustiti še danes na tla.

Izjavil je, da je cilj preiskusnega poleta popolnoma dosežen ter da sta letalca dosegla rekord, ki je prekosil vsa pričakovanja.

Motor je do zadnjega brezhibno deloval.

Podpredsednik iste kompanije, Russel, je izjavil, da bosta letalca dobila $23.00 nagrade, dasi nista bila v zraku 500 ur kot sta sprva nameravala.

LINDBERGH JE RAZKRIL STARO MESTO

Polkovnik Lindbergh je razkril izgubljeno starodavno mesto rodu Maya, ko je letel preko pragozda Jukatana.

SANTA FE, N. M., 30. julija. — Polkovnik Charles Lindbergh je razkril izgubljeno mesto rodu Maya, ko je letel preko jukatanske džunglje in to je pospešilo zanimanje za razvoj arheološke raziskave iz zraka, s katerim je zaposlen tekom zadnjih par mesecev.

Polkovnik Lindbergh se je pričel zanimati za fotografiranje iz zraka, čeprav ni hotel razpravljati o tem tekom svojega zadnjega obiska v New Mexico.

Pred nekako enim letom je dognal polkovnik Lindbergh, da lahko preišče več džungelj, če leti preko njih kot če bi šel peš skozi nje.

Leteč nekega popoldne preko Jukatana, je zapazil pod seboj nekaj, kar se mu je zdelo zapuščeno mesto. Njegova radovednost je bila vzbujena in vrnil se je nazaj večkrat preko kupa razvalin. Zaznamoval si je kraj ter našel na ta način izgubljeno mesto Mayev.

Arheologi so molčali glede tega obvestila in Lindbergh je imel že itak preveč publicitete, vsled česar ni postalo splošno znano, da je polkovnik prvi iz zraka razkril arheološko mesto v Ameriki.

DRŽAVA NAJ POKRIJE VES PRIMANJKLJAJ

Vlagatelji izjavljajo, da je polom pri b a n k i Clarke Brothers povzročila malomarnost državnega bančnega departmenta.

V pondeljek bo obsojen James Rae Clarke, ki je izjavil, da je sam odgovoren za bankerot svojega bančnega podjetja.

Razsodbo bosta izrekla istočasno zvezni in državnik sodnik.

To bo prvi tak slučaj v pravosodju države New York.

Zvezni pravdnik in državni pravdnik sta skupaj podala izjavo, s katero je bilo zaključeno sodnijsko ravnanje proti vsem štirim partnerjem.

Istočasno s Clarkom bodo izvedeli za svojo usodo tudi njegovi trije tovariši.

Ljudje, ki so vlagali v banko denar ter skoro vse izgubili, zahtevajo, naj jim država vrne izgubljene svote, češ, da bi ne moglo priti do take katastrofe, če bi državni bančni oddelek temeljitejše vršil svojo dolžnost.

Vsi vlagalci so bili pozvani, naj podpišejo tozadevno prošnjo, ki bo poslana governerju Rooseveltu.

OBRAVNAVA V GASTONIJI

Šestnajst stavkarjev, ki so na varnem radi obdolžbe umora, trdi, da je pravičen proces sploh nemogoč.

GASTONIA, N. C., 30. julija. — Danes so nadaljevali s prizadevanji, da se vrši proces v kakem drugem kraju, ne pa v Gastoniji. Odvetniki obeh strani so včeraj delali pozno v noč ter čitali na stotine afidavitov. Domnevajo, da bo tozadevna odločitev padla še danes dopoldne.

V glavnem stanu obrambe je bilo zaposlenih več kot ducat stenografinj, ki so neumorno zapisovale izpovedi prič, ki so bile usodepolnega dne v štrajkarskem šatorišču.

Afidaviti državnega pravdništva skušajo dokazati, da bodo obtoženci deležni poštenega procesa in da bodo lahko zaslišane vse priče obrambe brez nadlegovanja, dočim trde štrajkarji baš nasprotno.

Sodnik Barnhill, ki sicer noče podati nikakega ugotovila, je rekel, da bi rad predsedoval temu procesu do konca.

Velika porota je včeraj dvignila obtožbe proti šestnajstim, a ostalih sedem obtožencev je bilo izpuščenih proti jamščini $750.

BRIAND BO ŽE JESENI ODSTOPIL

Briand je vsledtega obdržal vse člane Poincarevega kabineta, ker narava ostati v uradu le preko poletja.

PARIZ, Francija, 30. julija. — Tukaj so danes splošno domnevali, da je Aristide Briand zastrantega obdržal člane Poincarejevega kabineta, ker namerava ostati v uradu le do jeseni.

V političnih krogih izjavljajo, da bi ne bili prav nič presenečeni, če bi Briand zapustil svoje visoko mesto tekom jesenskega zasedanja poslanske zbornice.

Medtem se je omilila politična kriza in vsledtega so posvečali ljudje večjo pažnjo Poincarejemu stanju. Danes se je izvedelo, da se mora prejšnji ministrski predsednik podvreči dvema operacijama Prvo bo najbrž izvršil dne 1. avgusta profesor Gosset, član pariškega medicinskega kolegija. Dvajset dni pozneje bo izvršena druga operacija, katero bo nadzoroval profesor Marcel Marion, ki je istotako profesor na medicinskem kolegiju.

Članov kabineta niso preveč kritizirali, ker so ostali v uradu. V par dneh se bo vršila konferenca glede reparacij v Haagu. Vse politične stranke so čestitale Poincareju, ker se mu je posrečilo zmagati s s svojim programom.

Jutranji listi so danes izjavili, da bo dobil Briandov kabinet potrebno zaupnico, ker jo mora imeti predno bo lahko zastopan na konferenci v Haagu.

KITAJCI UMIRAJO LAKOTE

Pomanjkanje po nekaterih kitajskih provincah je tako hudo, da so začeli prebivalci uživati človeško meso.

PEIPING, Kitajska, 30. julija. — Mednarodna komisija za odpomoč proti lakoti je sporočila danes, da strada 40 milijonov Kitajcev in da je ponekod pomanjkanje živil tako veliko, da je začelo prebivalstvo uživati človeško meso.

Trinajst ameriških, angleških in francoskih misijonarjev je umrlo vsled tifusa tekom zadnjih šestih tednov.

Lakota je baje bolj dalekosežna in uničujoča kot je bila katerakoli, kar jih je doživela Kitajska tekom zadnjega stoletja.

Prav posebno sta prizadeti Zapadna in Severna Kitajska.

V provincah Šensi in Kansu je položaj še bolj kompliciran, ker so bile nekatere železniške proge pretrgane radi državljanske vojne ter ne morejo voziti vlaki.

Suša se pojavila posebno v Severni Kitajski ter uničila skoro vse pridelke. Kljub vsem naporom pomožnih delavcev, ki skušajo olajšati gorje, ni bilo mogoče razdeliti dovolj živil, da bi ustavili napredovanje lakote. Poltegtega so se pojavili v Kansu provinci banditi in roparji.

Radi državljanske vojne so ljudje posejali le malo žita in celo ta pridelek je skoro ves uničen.

ANGLEŽI SPRAVLJAJO PLIN V VODLJIVI ZRAKOPLOV R-100

LONDON, Anglija, 30. julija. — Napihovanje angleške nove velikanske zračne križarke se je pričelo danes. Treba bo pet milijonov kubičnih čevljev vodika, da se ga napolni, in domneva se, da bo trajala ta operacija približno en mesec.

Uvodni poskusni poleti se bodo završili nad Anglijo in če bo izpadlo vse dobro, bo odletel vodjivi zrakoplov preko Atlantika.

ADVERTISE in "GLAS NARODA"

ŠTIRIINDVAJSET PREMOGARJEV USMRČENIH

Enajst jih je bilo nevarno ranjenih vsled strupenih plinov, ki so se pojavili po eksploziji.

BRESLAU, Nemčija, 30. julija. — V nekem premogonviku pri Niederhermsdorfu se je 1350 čevljev pod zemljo pripetila strašna eksplozija.

Štiriindvajset premogarjev je bilo na mestu usmrčenih. Devet jih je bilo težko poškodovanih vsled plinov, ki so se razvili koj po eksploziji.

Eksploziji je sledil požar, ki se je razširil v okrožje 400 čevljev.

Ogenj in plini so na mestu usmrtili štiriindvajset premogarjev. — Trupla so dobili par ur kasneje. Bila so vsa obžgana.

Enajst poškodovanih so odnesli v bolnišnico. Zdravniki imajo le malo upanja, da bi ozdraveli.

OTROK NE BO ROJEN V JETNIŠNICI

LOS ANGELES, Cal., 30. julija. — 22-letni Mrs. Thelmi Holland bodo dovolili, da bo rodila otroka ter šele nato nastopila kazen. Včeraj je bila obsojena na eno do petih let ječe, ker je kršila prohibicijske postave. Sodnka je prosila milosti, a slednji ji je dovolil le odlog.

Njen mož je bil obsojen na sedem do petnajst let ječe radi istega prestopka.

Zastran kršenja prohibicije je bil namreč že prej večkrat kaznovan.

PROCES PROTI TUKI

BRATISLAVA, Čehoslovaška, 30. julija. — Danes se je nadajeval tukaj proces proti slovaškemu voditelju Vojtehu Tuhi. Rekel je, da je bila ustanovljena "Rodobbana" v obrambo proti socijalistom in komunistom. Njeno delovanje ni imelo namena škoditi državi. "Rodobbana" je fašistična organizacija, ki ima 50,000 članov.

Proces bo trajal več tednov.

FRANCO JE IZSTOPIL IZ ARMADE

MADRID, Španska, 30. julija. — Major Ramon Franco, slavni španski letalec, je izstopil iz vojaške avijatiške službe. Franco, katerega so pred kratkim rešili z Atlantica angleški zrakoplovci, se je sprl z ministrom za zrakoplovstvo. Spor je nastali zastrantega, ker se je poslu-ževal italijanskega, ne pa španskega aeroplana.

POSVETOVANJE V MANČULIJU

Prejšnji ruski konzul v Harbinu, general Melnikov, in Kitajci se bodo sestali v železniškem vozu.

HARBIN, Mandžurija, 30. julija. Kitajski uradniki so bili danes na poti v Mančuli, da pričnó s pogajanji z ruskimi zastopniki, da uravnajo kitajsko-ruski spor glede iztočne železnice.

Konferenca se bo pričela danes zvečer v Mančuliju ter se bo vršila v krasnem železniškem vozu, ki se ga poslužuje kitajska misija na svojem potovanju.

M. M. Melnikov, sovjetski zastopnik, se že nahaja v Mančuliju, da pozdravi kitajske posredovalce.

ŠANGHAJ, Kitajska, 30. julija. — Danes je bilo tukaj oficijelno objavljeno, da je sovjetski poveljnik v Mančuliju informiral kitajskega poveljnika, da je pripravljen poslati sovjetskega emisarja v Harkin, kjer bi se pogajal glede uravnave spora.

FRANCOSKA DEKLICA DOSEGLA VZTRAJNOSTNI REKORD

PARIZ, Francija, 30. julija. — Svetovni rekord za ženske za neprestani polet v aeroplanu, katerega je imela dosedaj Miss Elinor Smith, je bil poražen za 24 minut in 28 sekund.

Miss Marisie Batie, Francozinja, se je dvignila včeraj po peti uri v zrak na Le Bourget polju ter pristala danes po osmi uri. Ostala je v zraku 28 ur in 46 minut. Rekord Miss Smith je znašal 26 ur, 21 minut in 32 sekund.

Čin francoske deklice so opazovali odgovorni uradniki tekom celega časa.

Polet je napravila sama v Caudron monoplanu, ki ima 40 konjskih sil.

ŠTRAJKARJI VZTRAJAJO PRI ZAHTEVAH

Izmed 500,000 štrajkarjev jih je 150,000 strokovno organiziranih. — Organizirani dobivajo redno podporo.

MANCHESTER, Anglija, 30. julija. — Danes se že drugi dan vrši stavka 500,000 bombažnih predilcev v Lancashiru. Odločno stališče, ki so ga zavzemali štrajkarji, se ni prav nič izpremenilo. Zaštrajkali so, ker so jim hoteli delodajalci odtrgati dvanajst in pol odstotka pri plači.

Predilnice so bile odprte za vse delavce, ki so pripravljeni delati, toda na delo jih je prišlo le malenkostno število.

Od približno 500,000 stavkujočih delavcev jih je kakih 150,000 strokovno organiziranih. Ti dobivajo od unije podporo, ki znaša $1.92 centov na teden za mlada dekleta, ter do $7.20 za izurjenega pletilca. Razentega pa dobe še 72 centov na dan za vsakega otroka v družini, starega manj kot šestnajst let.

Ta podpora velja seveda le za organizirane delavce. Ostali štrajkarji bodo morali kmalo prositi vlado podpore. V normalnih časih dobe delavci po enajst dolarjev na teden.

DEMONSTRACIJE PROTI BOY SCOUTOM

Ko se je pred kratkim odpravljala iz New Yorka skupina ameriških Boy Scoutov proti Angliji, so naščuvali komunisti svojo mladino, da je demonstrirala proti njim. Na sliki vidite mlade komuniste z izzivalnimi napisi.

DENARNA NAKAZILA

Za Vaše ravnanje naznanjamo, da izvršujemo nakazila v dinarjih in lirah po sledečem ceniku:

v Jugoslavijo			v Italijo		
Din. 500	.....	$ 9.30	Lir 100	.....	$ 5.75
" 1,000	.....	$ 18.40	" 200	.....	$11.30
" 2,500	.....	$ 45.75	" 300	.....	$16.80
" 5,000	.....	$ 90.50	" 500	.....	$27.40
" 10,000	.....	$180.00	" 1000	.....	$54.25

Stranke, ki nam naročajo izplačila v ameriških dolarjih, opozarjamo, da smo vsled sporazuma s našim svesam v starem kraju v stanu znižati pristojbino za taka izplačila od 3% na 2%.

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do $30.— 60c; za $50 — $1; za $100 — $2; za $200 — $4; za $300 — $6.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedeno, bodisi v dinarjih lirah ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej z nam sporazumete glede načina nakazila.

IZPLAČILA PO POŠTI SO REDNO IZVRŠENA V DVEH DO TREH TEDNIH

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO 75c.

SAKSER STATE BANK

62 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

Telephone: Barclay 0390

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)
Frank Sakser, President Louis Benedik, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhatan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado	$6.00	Za New York za celo leto	$7.00
Za pol leta	$3.00	Za pol leta	$3.50
Za četrt leta	$1.50	Za inozemstvo za celo leto	$7.00
		Za pol leta	$3.50

Subscription Yearly $6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3878

WASHINGTON IN MEHIKA

Pred par dnevi je izdal predsednik Hoover proklamacijo, v kateri je zopet dovolil pošiljati orožje v sosednjo republiko Mehiko.

Ta prepoved je bila uveljavljena leta 1924. To se pravi, tikala se je le onih, ko so nameravali z orožjem pomagati mehiškim vstašem, dočim je šel mehiški vladi Washington v vseh ozirih na roko.

Ker je minulo komaj par tednov, odkar se je končala revolucija v Mehiki, je Hooverjeva proklamacija marsikoga prenetila, dočim ne more nihče dvomiti, da je bila prepoved preklicana v soglasju z mehiško vlado.

Do tega koraka se ni Hoover kar tjavendan odločil, kajti če bi ne vprašal za svet svoje sosede, ki se dalo smatrati proklamacijo kot neprijazno dejanje proti vladi predsednika Portesa Gila.

Ko je bilo leta 1924 prepovedano izvažati municijo v Mehiko, se je zgodilo to na prošnjo mehiške vlade, kateri je zopet pretila ena številnih revolucij.

Prepoved je težko prizadela kronične "revolucijonarce", to se pravi, vojaške politike, ki so hoteli izrabljati v svoje namene vladno oblast.

Kajti resnica je, da se zadnje mehiške vstaje niso vršile v interesu mehiškega naroda, pač pa v interesu tega ali onega generala, ki se je smatral pozvanim, da vodi deželo.

Zadnje predsedniške volitve v Mehiki, pri katerih je zmagal Portes Gil, so bile po dolgih letih prve, pri katerih niso odločevali generali in ni odločeval smodnik.

Posedica je bila neizogibna.

Nekateri generali so zasnovali vstajo ter skušali z njo strmoglaviti vlado civilistov.

Vstaškim generalom se je celo posrečilo razvneti med mehiškim narodom versko sovraštvo.

S tem so skušali dobiti na svojo stran gotove elemente v Združenih državah, ki naj bi izsilili v Washingtonu preklic prepovedi glede izvažanja orožja.

Hladnokrvnosti predsednika Coolidge-a se je zahvaliti, da se ni dal zavesti niti od ščuvanja verskih fanatikov, niti od propagande, k iso jo vodili razni oljni magnati.

Tako verski fanatiki kot oljni magnati bi radi videli, da bi Združene države napovedale Mehiki vojno.

Toda kot rečeno, Coolidge se ni dal speljati na led.

Dosti se je treba zahvaliti tudi velikim diplomatskim zmožnostim poslanika Williama D. Morrowa, ki je deloval tako z bivšim predsednikom Callesom kot z njegovim naslednikom Portesom Gilom, da so zavladale pod Rio Grande urejene razmere.

Vsledtega je bilo tekom embarga izrecno dovoljeno pošiljati tekom vstaje iz Združenih držav orožje Gilovi vladi.

Če je sedaj embargo z dovoljenjem mehiške vlade odpravljen, je to jasen dokaz, da se smatra vlada dovolj močnim, da bo sama vzdržala red v deželi.

KRALJ PRI PAPEŽU

VATIKANSKO MESTO, 30. julija. — Govorice, da bo kralj Viktor Emanuel v kratkem obiskal Vatikan, so bile oživljene danes, ko se je izvedelo, da je papeški nuncij včeraj obiskal papeža ter se z njim pogovarjal več kot eno uro.

Nahajal se je v družbi italijanskega poslanika pri Vatikanu, grofa de Vecchi.

BRUHANJE VULKANA

SUVA, Fidži otočje, 30. julija. — Angleški konzul je sporočil iz Tonge, da je začel bruhati vulkan na otoku Niuafu. Vas Futu je uničena. Prebivalstvo je pravočasno pobegnilo.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

J. L. P. F. O. — Naročnino hvaležno prejeli in je plačano do 28. februarja 1930.

Novice iz Slovenije.

Nečuven ponočni napad.

V noči od 6. na 7. julija ravno okrog polnoči se je zgodil v mali kočevski vasi Željne, ki je eno uro oddaljena od Kočevja, dogodek, ki je upravičeno razburil prebivalstvo.

Ob tem času sta namreč udrla proti hiši, ki stoji bolj na samem na levem tratu vasi, dva podivjana suroveža. V hiši sta takrat spala tridesetletni zidarski delavec Janez Janeš, doma iz Prezida, in njegova skoraj 70-letna mati Polona.

Suroveža sta planila proti hišnim oknom, jih močno stresla, da so popadale iz njih šipe. Nato sta planila v sobo, kjer se je pa že prebudil od ropota sin Janez.

Eden od napadalcev je udaril z nekim topim orodjem po Janezu, ki se je po par udarcih zgrudil in nezavesten obležal.

Istočasno se je spravil drugi lopov na 70-letno mater in jo pretepel z okovano palico, da se je reva zgrudila poleg sina.

V tem sta napadalca po gnusnem zločinu pobegnila.

Mati Polona se je čez nekaj časa zavedla in posrečilo se ji je, da je prižgala luč. Poleg postelje na tleh ves razbit in okrvavljen je ležal njen sin in se ni ganil.

Starka je sina oblaklada z mrzlimi obkladki, nato pa stekla k sosedom in jih poklicala. Prišel je tudi orožnik. Ko se je Janez zavedel, je povedal, da je spoznal v napadalcih delavca Kordiša in Kastelica. Napadla sta ga, ker jima ni hotel posoditi zadnjič neke male vsote denarja.

Aretacija mednarodnega goljufa.

Ljubljanska policijska direkcija je bila obveščena, da je bil na Dunaju aretiran prebrisan mednarodni goljuf Emil Vogelhut, ki je bil zelo elegantno oblečen, srednje postave in je nastopal kot trgovski potnik za berlinsko tvrdko "Mediag". Emil Vogelhut se je pojavil že leta 1926 v Ljubljani ter je posetil mnoge ljubljanske zobozravnike, katerim je ponujal zlasti specijalne luči. Prevzel je več naročil, sprejel obenem naplačila, toda naročenega blaga, niso zobozdravniki nikdar prejeli Ko so se pozneje obrnili na tvrdko ter zahtevali od nje naročeno blago, so vsi zobozdravniki dobili kratek odgovor, da Emil Vogelhut ni njen zastopnik in da ni imel pravice sprejemati plačil za tvrdko. Samo v Ljubljani je na ta način prigoljufal približno 10.000 Din.

Emil Vogelhut pa je tudi v drugih mestih jug. kraljevine, dalje v Avstriji in pa na Romunskem izvedel slične goljufije. Ker ga zasleduje tudi ljubljansko deželno sodišče, bo najbrž prepeljan z Dunaja v Ljubljano, da prejme pred sodiščem primerno plačilo.

Nevaren požar.

16. julija okoli 13.30 je nenadoma izbruhnil požar v Češči vasi pri Novem mestu. Začelo je goreti v kozolcu posestnika Janeza Šilarja. Požar se je hitro razširil, toda gasilci iz Prečne, Vavte vasi, in Šmihela ter iz Novega mesta so kmalu lokalizirali požar tako, da je bil omejen samo na kozbolec. V kozolcu je imel posestnik Janez Šilar že spravljeno letošnjo mrvo, pšenico in ječmen.

Orožniška patrulja iz Novega mesta je bila po službenem potovanju slučajno v vasi ter so orožniki opazili, kako sta dva dečka pohitela iz kozolca, kjer sta se igrala z vžigalicami.

Celokupna škoda je okoli 30,000 dinarjev in je le deloma krita z zavarovalnino. Vaščani so marljivo nosili vodo. Motorna brizgalna v domači vasi, ki je bila posvečena 14. julija je uspešno stopila v akcijo.

Jurčičeva rojstna hiša popravljena.

Popravila na rojstni hiši pisatelja Jurčiča so izvršena in tudi prizidek, določen za stanovanje Jurčičeve družine, bo kmalu gotov. Slovesna blagoslovitev novega doma bo 15. avgusta.

Smrtna nesreča.

15. julija ob 19. se je dogodila na vrholskem klancu pred Slovensko Bistrico težka avtomobilska nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev. Vrholski klanec je zadnji pred Slovensko Bistrico in je cesta od njega precej strma navzdol. Slovenjebistriški mesar in gostilničar Franc Razboršek se je pripeljal iz gozda s svojim avtomobilom na klanec ter ob ovinku zadel s toliko silo ob obcestno jabian, da je bilo drevo izruvano s koreninami.

Razboršek je vozil sam, v avtomobilu pa so bile še štiri druge osebe. Avtomobil je trčil ob drevo s tako silo, da je vrgel zadaj sedeče do 20 m dalec. Razboršek, ki je bil spredaj, pa je dobil tako težke notranje poškodbe, da jim je v mariborski bolnici podlegel. Na kak način se je nesreča pripetila, še nihče ne ve. Srečno rešeni sopotniki Razborška so se v trenutku znašli daleč proč od ponesrečenega vozila na cesti in si ne morejo razlagati, kak je nesrečni Razboršek zavozil v drevo.

Razborška je zadela tragična smrt v najlepši moški dobi. Za njim žaluje vdova in pet nedoraslih otrok.

Smrtna kosa.

V Davosu je preminula Vida Tomšič, soproga lesnega veletržca Viktorija Tomšič v Villa del Nevoso.

—V Kranju je umrl Mart. Tome, orožniški stražmojster in knjigovodja v pok.

— V Ljubljani je ugrabila smrt Otona Schmidta, upokojenga šefa blagovnega oddelka Kmetijske družbe.

SLOVANSKE MANJŠINE V NEMŠKEM VELEMESTU

Na Dunaju je izšel nov statistični priročnik, ki navaja natančno število dunajskega prebivalstva, ga kategorizira po narodnosti, veroizpovedanju in drugih posebnostih.

Število celokupnega prebivalstva znaša sedaj 1,865,780 duš. Od tega je 78,278 Čehov in 2066 Slovakov, 4850 Poljakov in 9357 Jugoslovanov. Po državni pripadnosti je čehoslovaških državljanov 119,595, Poljakov 40,872, Jugoslovanov 9357, Madžarov je na Dunaju 10,414, nemških državljanov pa 15,665. Avstrijcev živi na Dunaju 1,632,596.

Tudi razpredelnica po veroizpovedanjih je zanimiva:

1,518,330 je rimskih katoličanov, 89,132 protestantov, 14,911 starokatolikov, 201,513 judov in 33,087 brezkonfesijonalcev.

ZA NOVO MOŠKO MODO

Na Angleškem se prikazujejo znamenja. Pri zadnji dirki v Ascotu se je pojavil človek v kratkih hlačah i ns teniško srajco. In ta človek ni bil nihče drugi nego predsednik zdravniškega društva, zelo častitljiva in ugledna osebnost. Njegov nastop je bil demonstrativnega značaja. Je član "Lige za reformo moške mode" in je začel njena načela propagirati praktično. Seveda je nastal v javnosti pravcat vihar. — nič manjši nego v slavnih dneh, ko so se ženske odločile za pristrižene lase in kratka krila. Tudi sedaj so se oglasili kot prvi cerkveni krogi, ki pridigujejo, da se nova moda ne sklada z ugledom moža. Kakor da nas je ljubi Bog poslal z dolgimi hlačami in s trdim ovratnikom na svet....

KONSUM VINA V NEMČIJI PADA

Pred vojno je prišlo v Nemčiji letno 15 litrov vina na osebo. Sedaj pa konsum vina rapidno pada in je reduciran že na 3 litre na osebo.

Producenti famoznih renskih in drugin vin so obupani. Prave vinske kupčije ni več. Ljudstvo je po vojni precej obubožalo. Mladina goji sport, ki odsvetuje uživanje alkoholnih pijač. Prohibicijsko gibanje beleži tudi nekaj uspeha.

V Franciji dosega konsum vina letno 150 litrov na osebo, v Italiji 100 litrov, v Španiji 90, v Švici 50.

ZASTAVE

SVILENE, AMERIŠKE, SLOVENSKE IN HRVAŠKE
REGALIJE, PREKORAMNICE, TROBOJNICE, ZNAKE, UNIFORME ITD.

Sigurno 25% ceneje kot drugod.
VICTOR NAVINŠEK,
251 GREEVE ST., CONEMAUGH, PA.

KRALJICA AMERIŠKEGA VRTA

Slika nam kaže hčerko župana mesta Calexico, ki je bila pred kratkim imenovana kraljicam ameriškega vrta. Mesto Calexico leži na meji Californije in Mexice. Odtod tudi sestavljeno ime.

Zgodovinski spomin.

Pred 15 leti, dne 10. julija 1914, je nenadoma umrl v Beogradu tamošnji ruski poslanik Nikolaj Henrikovič, Hartvig, velik prijatelj Srbije in jugoslovanskega naroda. Njegova nenadna smrt v času, ko se je mudil na posetu pri avstrijskem poslaniku Gieslu, v času, ko so se že štele ure, kdaj bo Avstro-Ogrska napovedala vojno mali Srbiji, je zbudila iznenadenje ne samo v Srbiji, temveč po vsej Evropi, ki je tedaj spremljala s splošno pozornostjo dogodke v dvojni monarhiji in na Balkanu.

Dne 10. julija 1914 se je vrnil z Dunaja v Beograd avstrijski poslanik Giesl. Čim je izvedel ruski poslanik Hartvig za njegov povratek, ga je takoj telefonično vprašal, ali bi ga mogel zvečer sprejeti. Poslanik Giesl je bil sam pri telefonu ter je odgovoril, da mu je njegov poset vedno dobrodošel.

Istega dne zvečer je bila v ruskem poslaništvu zbrana manjša družba, v kateri so bili tudi prestolonaslednik Alkesander, knez Pavle in druge ugledne osebnosti. Okoli 9 zvečer se je poslanik Hartvig poslovil od svojih gostov ter se odpeljal v avstrijsko poslaništvo. Hartvig je bil takrat obširno informiran o zlobni denuncijaciji, ki je proti njemu širilo osobje avstrijskega poslaništva samc. Zato je nameraval protestirati pri dunajski vladi proti postopanju avstrijske diplomacije. V kakšnem duševnem razpoloženju je bil Hartvig, ko je prišel na avstrijsko poslaništvo in kako je potekel razgovor med njim in poslanikom Gieslom, je ostalc neznano.

Gotovo je, da je Hartvig postal žrtev avstrijske diplomatske intrige in denuncijacije. Takoj po sarajevskem atentatu sa namreč pričeli dunajski in budimpeštanski listi dolžiti Srbijo z neosnovanimi obtožbami. Proti Srbiji, srbskim oficirjem in Narodni odbrani so se objavile najbolj absurdne vesti. Niti poslaniku Hartvigu niso prizanesli. Avstrijsko poslaništvo v Beogradu je takoj po sarajevskem atentatu poslalo na Dunaj poročilo, da je ruski poslanik zvečer na dan zadušnice za avstrijskega prestolonaslednika priredil v poslaništvu čajanko, da na ruskem posianišlvu v znak žalosti ni bila razobešena zastava na pol droga in da se je sam poslanik Hartvig ob priliki zadušniše v katoliški cerkvi vedel nekorektno.

Avstrijski zunanji minister se je pritožil zaradi tega pri ruski vladi v Petrogradu, ki je zahtevala od Hartviga pojasnilo.

Ta zlobna denuncijacija je zelo razburila Hartviga in seveda skrajno slabo vplivala na njegovo že itak slabo srce. Poslanik Hartvig je bil nenavadno korekten mož v svojih diplomatskih poslih in je bil kot tak zelo priljubljen v beograjskem diplomatskem zboru. Dunajski in budimpeštanski tisk sta uporabila omenjeno denuncijacijo za nesramne napade proti njemu. To ga je seveda silno razburilo in kot rečeno, je bil to glavni povod njegovega poseta pri avstrijskem poslaniku Gieslu.

Seveda so tudi tedanji razburljivi dogodki vplivali na slabo zdravje poslanika Hartviga, ki ga je zadela kap sredi razgovora z avstrijskim poslanikom. Njegova nenadna smrt je v prvih trenutkih zbudila celo domnevo, da so ga v avstrijskem poslaništvu namenoma zastrupili.

Kakor je izpovedal poslanik Giesl sam, je sprejel Hartviga v svojem delovnem kabinetu. Najprej sta govorila stoje in je Hartvig odločno protestiral proti trditvam, da bi se pri zadušnici za prestolonaslednikom Ferdinandom v katoliški cervi nekorektno vedel, ker je prišel prepozno in ni bil v svečani uniformi.

Istotako je protestiral proti sumničenju, da je istega dne priredil banket in da zastava na ruskem poslanitvu ni bila spuščena na pol droga. Ker se je v razgovoru vedno bolj razburjal, ga je skušal poslanik Giesl pomiriti češ, da bo njegova izjava sprejeta na Dunaju z največjim zadovoljstvom.

S tem je bil oficijelni razgovor končan in oba poslanika sta sedela v naslanjaču. Hartvig se je nato nekoliko pomiril in poslanik Giesl ga je vprašal, ali hoče čaja ali kaj drugega, nakar mu je ponudil cigareto. Hartvig je ponudbo odklonil in prižgal svojo cigareto, češ, da mu druge ne prijajo. Nato je govoril, da se v zadnjem času ne počuti posebno in dobro in da namerava v kratkem odpotovati na daljše zdravljenje. Kar se je prijel za srce, vzdihnil in povesil glavo. Poslanik Giesl je mislil, da je napravil samo običajno kretnjo, ker pa se ni več ganil, je spoznal, da mu je postalo slabo, nakar je priskočil k njemu, da bi ne padel. Pozval je slugo in na njegove klice je prihitela tudi njegova žena. Nato je poklical zdravnike dr. Ribnikarja, dr. Simonoviča in dr. Nikolajeviča.

Gieslova žena je skušala s slugo Hartviga spraviti k zavesti z ledenimi obkladki in drgnenji, bilo pa je vse zaman. Ko je prišel dr. Ribnikar, je Hartvig že izdihnil. Vsi nadaljni poskusi zdravnikov so ostali brezuspešni. Hartvigova hči, ki je prihitela na poziv, očeta ni našla več živega.

Ko je zahtevo avstrijskega poslanika ugotovil pozvani policijski komisar dejansko stanje, so truplo pokojnika prenesli v rusko poslaništvo. Zdravnik dr. Ribnikar je v svoji izjavi ugotovil, da je imel poslanik noge skoro do kolen otečene. To je pričalo, da je bilo njegovo srce že dolgo slabo.

Kot rečeno, je smrt ruskega poslanika Hartviga v usodnih julijskih dne leta 1914 iznenadila vse tem bolj, ker je pomenila silen udarec za Srbijo in vse Slovanstvo. To se je občutilo takoj v razvoju dogodkov. Poslanik Hartvig se je v svojih poročilih petrograjski vladi vedno zavzemal za Srbijo in njene težnje. Bila je njegova velika zasluga, da je začela Rusija mnogo bolj upoštevati malo Srbijo, kakor je bilo dotlej običajno. Njegovo delo je rodilo uspehe za Srbijo že pred balkansko vojno.

Aneksijska kriza, po kateri je prišel v Srbijo je bila zanj povod, da se je začel s pokojnim Pašičem posvetovati o ukrepih za boljšo bodočnost Srbije, ki jo je vzljubil kot svojo drugo domovino. Opetovano je izrazil željo, da bi bil rad pokopan v Srbiji. Ta želja se tudi izpolnila z odobrenjem tedanje ruske vlade in veliki prijatelj srbskega naroda počiva že 15 let v bližini velikega srbskega državnika Milovana Milovanoviča.

Delo poslanika Hartviga v Beogradu je mnogo pripomoglo, da Srbija ni ostala med strašnimi udarci svetovne vojne popolnoma zapuščena in da je vstala iz ognja svetovne vojne prerojena kot ptič Feniks, — nova, velika in močna Jugoslavija. Za to je prav, ako se ga s hvaležnostjo spominjamo vsi Jugoslovani, med katerimi bo ostal spomin nanj in njégove zasluge za jugoslovanski narod večen.

Peter Zgaga

Obupano vdovo so vprašali:

— Ali je bil vaš mož dolgo bolan?

— O ne, kar nanekrat ga je vzelo.

— Ali je umrl naravne smrti?

— Nak, naravne smrti pa ni umrl. Dva zdravnika sta bila pri njem.

*

V Jugoslaviji zapirajo komuniste. Kar na debelo. Zadnjič so jim zaplenili zrakoplov in tiskarno.

Sedanja jugoslovanska vlada ima opravka z resnim nasprotnikom.

Kajti nasprotnika, ki se poslužuje v svojem boju dveh najmogočnejših sredstev sedanjega časa — aeroplana in tiskarne — takega nasprotnika se ne sme podcenjevati.

*

Neki kitajski pregovor pravi: — Radovedna ženska je zmožna obrniti mavrico narobe, samo da se prepriča, kaj je za njo.

Zapravljiva ženska prižge svečo, da poišče izgubljeno užigalico.

*

Ameriški farmerji dosedaj še niso želi, kar so politiki lansko jesen posejali zanje.

*

Oče je rekel svojemu sinčku: — Poglej to uro. Že teden dni gre, ne da bi jo navil.

Sinček se je začudil rekoč: — Joj, koliko časa bi šele šla, če bi jo navili.

*

Ženica je vzbujala spomine ter začela očitati svojemu možu:

— Veš kaj, čisto si se izpremenil. Ali še veš, kako je bilo takrat, ko sva se poročila. Cele ure si sedel pri meni ter si me gladil po bradi.

— O, tudi ti si se izpremenila, — je odvrnil mož. — Takrat si imela namreč eno samo brado.

*

Rokoborec je rekel: — Saj ne rečem, da se rad pretepam in da mi ugaja moj poklic. Toda po pravici vam povem, preveč sem močan, da bi si z delom služil vsakdanji kruh.

*

Brivec brusi britev in vpraša gosta:

— Kaj mislite o sedanjem položaju razorožitve?

— Moje naziranje se ujema z vašim.

— Saj ne veste, kakšno je moje naziranje.

— To ni važno, kajti vi imate britev v roki.

*

Bivši minister nemške državne obrambe general Groener je odgovoril na vprašanje, ali bi imela nemška vlada dovolj moči preprečiti povratek bivšega cesarja Viljema II. v Nemčijo:

— Bilo bi mnogo lažje preprečiti Viljemov povratek v Nemčijo, nego prisiliti ga, da Nemčijo zapusti.

*

Ob nekem grobu stoji mož in ves žalosten stoka: "Samo ti ne bi smel umreti – samo ti ne bi smel umreti". Ginjen sem stopil bližje in skušal nesrečnega tolažiti, nisem pa mogel zvedeti, za kom žaluje. Vedno sem dobil za odgovor: "Samo ti ne bi smel umreti". Po dolgem povpraševanju, za kom žaluje, je žalostno vzkliknil: "Tu počiva prvi mož moje žene".

*

O starem avstrijskem cesarju Francu Jožefu pripovedujejo, da je imel starega, udanega služabnika, katerega je pa poslal v penzjon, ker ni mogel več opravljati svojega dela.

Služabnik si je kupil v bližini Išla malo hišico ter živel v miru in zadovoljstvu.

Ko se je par let kasneje mudil v tamošnji bližini cesar Franc Jožef na lovu, ga je obiskal in vprašal:

— No, kako je kaj?

— E, ni posebno dobro, ni posebno dobro, — je odvrnil služabnik. — Človek postaja vedno starejši, vedno bolj polomljen, roke se mu tresejo, glava ni več čista — z eno besedo rečeno človek postaja vedno bolj neumen.

— Hm — ga je potolažil cesar — saj ni tako slabo. Jaz naprimer sem tudi že precej v letih, pa ne opazim ničesar o tem, kar ste mi povedali.

— Ja, — je odvrnil služabnik. — Nekateri opazijo, nekateri pa ne.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

TRISTAN BERNARD:

SPALNI VOZ

Ko je bil gospod Doulouret iz Pariza podedoval po svojem stricu veliko konfekcijsko trgovino v Nimesu, ki je sijano prospevala, je bila njegova prva misel, da si poišče zanjo kupca. Majhen, prav majhen toda jasen pridržek je prekrižal njegove račune. Despotični stric je izrecno izjavil, da ne sme hiša, ki jo je bil ustanovil njegov oče, nikoli preiti v tuje roke. In tako je bil gospod Doulouret primoran prevzeti vodstvo sijajne trgovine v svoje slabe roke.

Gospod Doulouret je bil štiridesetleten mož srednje postave, plavolas in okrogel ter je imel žalostno, bledorumeno brado. Njegova mati ga je kot otroka skrbno varovala, zdravila pa so dala potrebno moč njegovi slabokrvnosti. Žalostil se je, če ni čutil gladu in se bal, da ne bi preveč jedel, kadar mu je teknilo. Dieta bi bila zanj pravo sredstvo in on bi se bil zaril vanjo, svet pa bi imel pred njim mir. Toda njegova dieta je bila v tem, da ni jedel nikoli onega, kar so mu ponudili. Zadosti je bilo, da je videl skledo na mizi in že je rekel: Tega pa ne morem.

Vestni zdravniki so ga preslušali zadaj in spredaj, niso pa mogli odkriti nobene resne bolezni. Ker pa je bil zdravnik uvidel, da ga ugodne diagnoze vedno užalostijo, ga je potolažil s kakršnikoli nedolžnim receptom, ki mu je povzročil za četrt ure dobro voljo in je tupatam celo pordečilo njegova bleda lica.

Treba je povedati, da gospod Doulouret nikdar ni mogel dobro prenesti vožnje po železnici. Potovanje v Orleans mu je že povzročilo pet do šestdnevno morsko bolezen. Tek pokrajine ob oknih, neprestano dvigane in spuščanje brzojavnih žic in šviganje brzojavnih drogov je bilo zanj nekaj strašnejšega. Za nobeno ceno se ne bi peljal z avtom v Nimes O potovanju s konji pa ni bilo niti govora. Po natančnem razmišljanju se je odločil za nočni vlak. Mislil je, da bo samo rešil prve formalnosti za prevzetje podjetja, napisal inventar in se ozrl po velikem podjetju. Računal je, da bo našel tam zaupanja vredne prokuriste, prvovrstne knjigovodje in izvrstne nameščence, ki izpolnjujejo svoje dolžnosti tudi v odstotnosti gospodarjevega očesa. Vsakomesečno potovanje, dvanajst mučeništev tja in nazaj na leto, bo zadostovalo v smislu stričeve poslednje volje, da ostane dedščina, preračunana na pet do šest milijonov, v njegovih rokah.

Gospod Doulouret si je rezerviral posteljo v spalnem vozu. Rezerviral si je celo dve, da bi na vsak način spal sam v kupeju.

Tri, štiri dni pred potovanjem je je bil zares zelo nesrečen. Že od svoje rane mladosti se je namreč vsakemu pritoževal nad slabim spanjem. "Tupatam malo zaspim iz utrujenosti, toda takoj se zopet zbudim, potem pa ležim pol ure z odprtimi očmi in bulim v temo.' Teh navedb nihče ni podvomnil o njih, kajti slučaj je prav malo zanimal okolico gospoda Doulourета. Vsi so se zadovoljili s sočutnimi stresiaji glave.

To stesanje glave je postalo v občevanju z Doulouretom obligatno, tako, da je vsak pričel tresti glavo, še preden je on spregovoril besedo.

Po nasvetu se je gospod Doulouret popolnoma slekel, da bi v sami srajci in bosonog počival kakor v pravi postelji. Mnogi se na železnici ne slečejo radi popolnoma iz bojazni, da bi jih v primerru nesreče ne našli premalo oblečene .Toda gospod Doulouret se ni bal nobene katastrofe.

Tako je udobno legel na svoje ležišče in vlak se je začel premikati. Nenadno pa ga je prijel grozen strah. To je vendar permanenten potres! Ne tisti ogromen sunek, ki poruši mesta do tal, ampak malo seismično igračkanje, šala vulkana potresne vaje takorekoč.

Gospodu Doulouretu je bilo strašno slabo. Bil je tako oslabljen, da ni mogel pozvoniti niti nadzorniku spalnega voza. Čez kratek čas je bil kakor ohromljen. Nato se je občutek strahu umaknil čudno dobremu počutju. Morda je bila to smrt. Potres je prenehal, toda navada je napravila iz njega ugodno premikanje zibeli. Kmalu se je ropotanje voza spremenilo v uspavanko. Gospod Doulouret se je prebudil šele v Nimesu ob belem dnevu.

Gospod Doulouret se je počutil do poznega večera srečnega. Jedel je in silno je bil raztresen, ko mu je notar predložil listine. Pil je celo šampanjec in pokadil dve cigari.

Trgovina je bila zelo velika in natrpana vseh konfekcijskih novosti. Nameščenci so jedva mogli ustreči navalu kupcev. Popolnoma prevzet je pričel gospod Doulouret resno razmišljati, ali bi ne kazalo, da se za stalno preseli v Nimes.

Toda zvečer, ko je legel k počitku v udobni sobi, ki mu jo je bil pripravil notar, ga je čakalo razočaranje.... Prvič v življenju je šel z veseljem k počitku.... Toda ta postelja — bila je nepremakljiva. Potrt in žalosten je čakal gospod Doulouret zaman spanca. Drugo jutro je bil zopet sit vsega kakor običajno. Ko so bile vse formalnosti pri notarju v kraju, si je naročil takoj dva prostora v spalnem vozu do Pariza. Jedva je dokačal vlak ter je občutil potres, in sladko zaspal.

Prihodnji večer v Parizu v svoji postelji stara nespečnost. Ni se dolgo obotavljal. Bil je rojen za potnika v spalnem vozu. Ne za dolge vožnje, kajti potovanje čez dan je sovražil še zmerom. Dvanajst do petnajst ur, iz Pariza v Nimes, to je bilo zanj ravno prav. Tako se je vozil vsak večer med tema dvema postajama sem in tja ter živel dobro plačano — po njem samem dobro plačano — življenje nameščenca v spalnem vozu.

To krasno življenje je popolnoma spremenilo gospoda Doulourета. Napravilo je iz njega delovnega človeka, ki se je zanimal za življenje in za svoje posle. Sedaj trpi ob misli, da se ne more v svoji priljubljeni trgovini v Nimesu muditi delj kakor dva dni.

Sicer pa namerava zgraditi v svoji vili blizu mesta lasten spalni voz. Znamenit inženjer proučuje sistem, ki bo spravil posteljo gospoda Doulourета v ritmično potresno gibanje hitečega vlaka, poseben sistem mehov, trombent in piščalk pa bo nadomestoval za spanje potnika tako potreben ropot.

Nova moč za ostarele in nezmožne.

Povišanje starosti prinaša seboj izčrpanje živcev in mišičevja, važni organi postanejo polzki, živci pešajo in moč pohaja. Za one, ki so v takem stanju, ni boljšega kot Nuga-Tone. V resnici uspehi so v nekaterih slučajih presenetljivi. V tem slučaju je važno, da prečitate poročilo Mrs. James Nilner, Virginia, Minn. On pravi: "Jaz sem imel zelo malo moči ali energije in sem bil že popolnoma uničen. Ali potem ko sem jemal Nuga-Tone, sem postal nov človek."

Vsak, kdor je izničen ali slabotnega zdravja, bi moral poskusiti Nuga-Tone in se prepričati, kakšne vrednosti za zdravje in moč je to zdravilo. Vi lahko dobite to povsod, kjer se prodaja zdravila. Ako jih vaš trgovec nima, jih lahko za vas naroči od trgovca z zdravili na debelo. — Adv.

SREČNE IN NESREČNE ŽENSKE

Za srečne veljajo navadno bogate in lepe ženske, toda v resnici lepota in bogastvo ne prinašata srečo. So ženske, ki jim je življenje prijetna in radostna pot, so pa tudi take, katerim je težak problem, ki ga do smrti ne rešijo. To je odvisno od značaja ženske. V poštev prihaja tudi eksistenčni minimum, ki se pa ne tiče samo denarja, marveč tudi zdravja in razmer, toda to je za žensko veselega značaja postranska stvar. Take ženske znajo pričarati raj tudi v navidez brezupnih razmerah, one najdejo sto in sto možnosti olajšati življenje, vesele se vsake malenkosti in spravljajo v dobro voljo vso svojo okolico. Nasprotno je pa mnogo žensk, ki vidijo vse črno, ki vse kritizirajo in vse zabavljajo, ki jih spravi vsaka najmanjša nezgoda iz ravnotežja in ki so nekaka poosebljena nesreča, čeprav nimajo nobenega pravega razloga. Če nimajo otrok, se pritožujejo, da je življenje prazno in brezpomembno, če jih imajo, tarnajo koliko dela in skrbi je z njimi, kako so nehvaležni itd. Če so samice, se pritožujejo na osamljenost, če so poročene, pa zabavljajo na svoje može.

Najnesrečnejši tip takih žen so pa bolehne ženske, katerih bolezen je večinoma samo dozdevna. Najmanjši glavobol ali zobobol jih spravi iz ravnotežja in tako začno tarnati, da prenašajo strahovite muke in da lahko vsak čas umro. Govore samo o svoji bolezni in mučijo s tem vso svojo okolico. Morale bi se pa zavedati, da ni posebna čast biti predmet sočutja in pomilovanja, da bolezen ni opravičilo, niti prednost, marveč posledica malomarnosti. Dolžnost bolehne žene je lečiti in obvladati se vsaj toliko, da se s svojo slabo voljo ne nadleguje drugih ljudi. Navadno gre vse na račun nervoznosti. Nervoznost je postala zdaj nekaka aristokratka med boleznimi in strelovod vseh ženskih kapric. V resnici pa to ni nič drugega, nego pomanjkanje dela. Mnoge ženske imajo fiksno idejo in vedno se izgovarjajo, da ničesar ne morejo. Treba je pa samo hoteti ali morati, pa je malodušnosti takoj konec.

Železna volja premaga marsikaj in kdor zna hoteti, se veseli življenja. Vsak dan nam prinaša kako radost, vsako jutro nam obeta nekaj, česar se lahko veselimo. Srečna je žena, ki se zna veseliti vsake prijazne besede, vsakega smehljaja, vsakega solnčnega dne, gledališča, kina, zleta, četočih rož na oknu, nove obleke, skratka vsega kar ji nudi vsakdanje življenje in česar histerične, nervozne in dozdevno bolehne ženske večinoma sploh ne opazijo.

V ljubljanski ječi l. 1917.

Odon Para, čsl. gen. konzul.

Dne 19. januarja 1917 zjutraj mi je javil sluga v moji pisarni na jeseniškem kolodvoru:

"Gospod inženjer, neka dama prosi za razgovor in čaka zunaj na vas."

Stopil sem venkaj na mraz in dama se mi je predstavila v slovenskem jeziku: "Učiteljica Wolmannova. Pošiljajo me, da bi vam sporočila, da doste aretirani. Orožniki že zaslišujejo priče, ker ste predvčerajšnjim veleizdajniško govorili v slovenski družbi in napili Srbom. Priporočajo vam, da izpoveste orožnikom, da ste govorili za Jugoslovene, ne za Srbe. Če bi vas kdo vprašal, kaj sem z vami govorila, recite, da sem hotela od vas kupiti režijski premog." Po teh besedah je izginila.

Odšel sem neopaženo iz pisarne v svoje stanovanje, kjer sem sežgal iz svojih rokopisov in svoje korespondence nekatere stvari, v prvi vrsti koncepte razglasa, kako bomo Slovani prevzeli urade iz rok Nemcev, o čemer smo se že opetovano posvetovali s slovenskimi železniškimi, poštnimi in vojaškimi tovariši. Edino to se mi ni posrečilo: najti pisma italijanskega legijonarja Jaroslava Lipe, ki mi je v svojih dopisih poročal o uspešnem delovanju dr. Masaryka v inozemstvu. Nato sem se odpravil na snežnem plugu na službeno pot v Trbiž. Tako sem do večera imel toliko časa, da sem se pripravil na prvo zaslišanje.

Zvečer so me pričakovali na stopnjišču kolodvoru orožniki z nasajenimi bajoneti. Delal sem se presenečenega. Sprejel sem napoved aretacije veselo, kakor očividno zmoto, in odšel, spremljan po orožnikih, k večerji, pri kateri so navzoci Nemci občudovali moj izredni apetit. Nato sem poročal svojemu šefu o svojem službenem potovanju po progi in o svoji aretaciji.

Odvedli so me na orožniško stražnico. Ko je videl, da sva sama, je orožnik potegnil iz žepa zapisnik o zaslišanju svedokov in ga izročil, rekoč slovensko: "Prečitajte tole preje, nego z vami napravimo protokal." Uvaževal sem sporočilo učiteljice Wolmannove in izpovedal že pri prvem zaslišanju tako, kakor mi je nasvetovala. Da bi mi dokazal, da je slovansko čuteč mož, me je orožnik prosil, naj si pomagam, kolikor si morem, nazadnje pa mi je sam prečital glavne odstavke iz ovadbe. Nato sva vstopila v stražnico in pred ostalimi orožniki je bil spisan protokol.

Izvedel sem, da sta me ovadila stotnik Peternel, slovenski renegat, in njegova žena. Razume se, da sem zanikal 'veleizdajniške besede" in priznal samo, da sem napil Jugoslovenom. Pa tudi to je bilo, kakor se je kasneje izkazalo, hudodelstvo.

Ležeč na orožniškem kavaletu, nisem vso noč nič spal. Zjutraj na vse zgodaj sem se v spremstvu bajonetov odpeljal v Ljubljano. Tam so me v pisarni armadnega vojnega sodišča vpisali v register, m odvzeli nekatere predmete, denar in poročni prstan ter me odpeljali v preiskovali zapor.

Pri vhodu v šentpetersko vojašnico me je orožnik izročil vojaški straži. Stopali smo po dolgem kamenitem hodniku, dokler se niso odprla okovana hrastova vrata, ki so vodila v tri jetniške sobe. Vratar je odprl zadnje duri pri stranišču in me potisnil v sobo z vzklikom: "Zuwachs". Vrata so se z ropotom zaprla. Bil sem v ječi.

Ozrl sem se naokrog. Bila je to dokaj velika sobana z dvema zamreženima oknoma v tolstih zidovih pod stropom, ki so ga tvorili leseni trami. 16 ljudi je od sten in iz kotov pozorno zrlo name. Bil sem v visokih škornjah. v kratkem kožuhu in v črni kožuhovinosti čepici. "Civilist", se je pridušeno izvilo iz ust nekemu Nemcu. Najstarejši med aretiranimi, takisto civilist, doktor prava in dežel. tajnik, Horvat, bled mož upadlega obraza, me je v svoi službeni funkciji kot — "Zimmerkommandant" nagovoril ter me predstavil svojim tovarišem Bili so vsi, kakor osupnjeni. "Smo sicer dokaj dobre volje," je pojasnjeval dr. Horvat, "toda včeraj so obesili enega izmed nas, ker je poneveril borih 12,000 K iz polkovne blagajne. A vendar nam se je smilil. Podal nam je roko ob slovesu, ki je bila ledenomrzla. Dobite po njem njegovo slamnjačo, odejo in "esšalko". Bil je tu pred dobrim letom neki kovač, ki je takisto nazdravljal Srbom, pa so ga ustrelili. Spoznali boste šele, da tu ne poznajo nobene šale. Vi ste bili v vojake potrjen in ste prisegli, zato velja za vas preki sod. Sreča vaša, da se ona stvar ni zgodila na bojišču in se začenja vojno ozemlje šele na koncu jeseniške občine. V vojnem ozemlju se taka stvar opravi v 48 urah. Tukaj imate upanje, da se bo stvar vlekla dokaj dolgo. Za vsa pa je prava sreča, da se to ni zgodilo pred mesecem, ko je tu še "deloval" Bublik, krvoločni češki renegat, predsednik vojnega sodišča."

Čakal sem pet dni na prvo zaslišanje. Dobil me je v svoje roke preiskovalni sodnik dr. Levičnik, slovenski klerikalec. Lahko bi bil sicer moj slučaj zavrnil, toda ni si upal, nasprotno, napravil je iz afere političen proces. Advokat, ki sem mu bil poveril obrambo, si ni upal me posetiti v ječi. Medtem so izvršili pri meni doma hišno preiskavo, s katere je g. podkovnik Manageta, načelnik civilne špijonaže na Jesenicah, zmagoslavno sam nesel srbsko in rusko slovnico s srbsko in rusko trobojnico na ovitkih. To so bili grozni dokumenti! Jeseniški župan je skušal te knjige dobiti v roke, toda v Manageta mu jih ni zaupal. Poslali so sodišču 50 kg rokopisov, dopisov in knjig.

II.

V ječi nam je bilo prav hudo. — Hrana je bila strašna. Zjutraj kava grenka, brez sladkorja ali "bolhova juha" (bolhe, malo kamine in pražene moke). Opoldne v juhi konjsko meso, zjedeno od črvov, in koruzni kruh, ki so ga nam vsipali v jetniške kape, (zdrobljen in plesnjiv), zvečer kava in en edini tenki odrezek salame ali pokvarjene slanine. Ker smo bili gladni, je nam meso dobro teknilo, samo črve smo izbirali in jih pokladali na mizo ter tekmovali, kdo jih bo nabral več. S pokvarjeno slanino smo se mazali proti ušem. Radi nezadovoljnosti s takšno hrano je bilo pod kaznijo prepovedano dobivati na svoj račun za večerjo guljaž ali četrt vina iz kantine. V ječi je bilo vse polni mrčesa. Vsi smo bili vši-vi, čeprav smo dvakrat na dan lobili v obleki mrčes. Slamnjače so bile tako nesnažne, da smo dali sežgati slamo in spali smo na golih tleh, po katerih so tekali švabi, ščurki, ponoči pa miši. Stenic in rusov tu ni bilo. Bil pa je tu poseben sovražnik, prah. Padal je na nas ves dan z lesenega stropa, na katerem so odmevali težki udarci vojaških peta. Najmanj štirikrat na dan smo skrbno pometali, v kljub temu smo se goli umivali "po sokolsko". Zakurili so nam samo zvečer, podnevi pa je nas tresla mrzlica. Po treh tednih sem obolel na črevesnem katarju. Pri jutranjem raportu sem se zgrudil od slabosti, nakar so k meni poklicali mladega židovskega zdravnika, — Nemca. Prosil sem ga za boljšo hrano. "Le crknite, vas ni škoda," mi je odgovoril ta človekoljub.

V tej stiski sem pisal v svojem obupnem stanju prijatelju poštnemu uradniku Ivanu Rakovcu.

Njegova goreče slovansko čuteča rodbina mi je pomagala: Njegova stara mamica mi je kuhala kamilice in mi jih pošiljala pod roko po preizkušeni poti. (Blagoslovljena vojaška ljubezen lepih služkinj!) Tako sem mogel že v boljši volji proslaviti vest, da se mi je v Pragi rodil sinček. In dobri Ivan je tako dolgo prigovarjal znanemu pravniku doktorju Jakobu Doljanu, deželnem sodnemu svetniku in vojaškemu avditorju, da je prevzel mojo obrambo kot ex ofico zagovornik. Dal me je poklicati po dr. Levičniku ter me vprašal, da-li bi bil voljan se odpovedati vse privatne obrambe in sprejeti njegovo vojaško. Naravno, da nisem prav ničesar vedel o tej patrijotski akciji. Ker mu nisem verjel, sem si izprosil rok za razmišljanje. Ko mi je dr. Levičnik, moj sovražnik predstavil dr. Doljana, mi je ta rekel po nemško: Ne smete na meni videti uniforme," nakar mi je dr. Levičnik prepovedal vsak razgovor z njim. Prevdaril sem vse te okolnosti in nato sprejel njegovo obrambo, na svojo veliko srečo seveda. Dr. Doljan je namreč zorganiziral pravo mafijo, da me osvobodi.

Medtem se je v Rusiji izvršil prevrat in njega odmev smo v ječi čutili v tem, da je nam bila hrana zboljšana. Bili smo že tudi boljše volje. Bilo nas je od 11 do 27 v eni sobi.... Med temi nesrečniki je bil tudi mlad cigan, ki so ga privedli s starim njegovim očetom uklenjenega v verige. Vlovili so ga v nekem gozdu, da ga oblečejo v vojaško sukno, on pa je ubil enega in težko ranil drugega orožnika. Sedel je cele dneve v kotu in ni govoril z nikomur. Vodili so ga na zaslišanje, končno pa so ga obsodili na smrt. Ni se zmenil za to. Poslovil se je od vseh nas z nemim pogledom in odvedli so ga v betonsko luknjo poleg naše sobane. Zbrali smo zanj cigarete, toda on ni ne kadil, ne jedel, ne pil. Prosil je samo, da bi smel govoriti z očetom, ki je bil zaprt v drugi sobani kot on. Odbili so mu to zadnjo prošnjo. Duhovnika ni zahteval, sprejel pa ga je molče. Po treh urah so ga odvedli na morišče. Ko je šel po hodniku mimo sobe, kjer je bil zaprt njegov oče, so tovariši dvignili starčka, da bi še zadnjikrat skozi malo okence na durih videl svojega sina. In potem je vlada ves dan mučna tišina in tisti večer ni spregovoril nihče izmed nas.

Dr. Doljan je mojo stvar pospešil. Dr. Levičnik, ki je čutil, da je dobil v dr. Doljanu močnega odpornika, se je odpovedal funkciji preiskovalnega sodnika in prevzel proti meni vlogo državnega tožižitelja. Novi preiskovalni sodnik dr. Skaberne je bil dosti boljši. Videč, dr je dr. Levičnik obravnaval stvar s političnega stališča, sem se takisto postavli na politično stališče, in sicer na državnopravni federalistični program, na katerem sem vztrajal kljub temu, da so mi prigovarjali, da bi to opustil, češ, da je bil v procesu dr. Kramara program Frant. Palackega obsojen kot veleizdaja. Takrat sem že riskiral vse. Pri prvi obravnavi se mi je slabo godilo. Bil bi obsojen na smrt s svinčenko. Morda bi bil stavljen predlog na pomiloščenje, na kar bi bil obsojen na pet let težke ječe. Obvaroval me je tega okretni dr. Doljan. Vzbudil je v predsedniku dr. Stoecklu sum, da so prevodi iz mojih rokopisov, ki jih je napravil dr. Pavliček, cenzurirani v moj prospeh. Zato je bila obravnava preložena in sodišče je naročilo nov prevod. Dr. Levičnik je ostro nastopil proti meni: Potisnil je v ozadje za me ugodno pričevanje hrvatskega častnika in ni hotel pripustiti k prisegi dve glavni priči, ki bi meni v prilog izpovedali, češ, da sta politično nezanesljivi. Bili sta to sestri Marija in Slava Kessler, prva poročena s slovenskim rodoljubom Čopom. Šele na opozorilo, da sta to nečakinji velikega admirala Hausa, jih je sodišče pripustilo k prisegi, s čemer mi je bilo največ pomagano....

Očiten preobrat na boljše je nastal, ko je jel zasedati državni zbor na Dunaju. Sedaj je vložil dr. Doljan proti predsedniku prve obravneve protest, češ, da je nacijonalno proti meni zavzet. Dr. Stoeckl ga je zaradi tega pozval na dvoboj.

Druga obravnava se je vršila pod predstvom hrvatskega domobranca in slovenska mafija pri ljubljanskem sodišču je zbrala za sodnike samo take, ki so mi bili naklonjeni. Bilo bi priporočljivo, da bi kdo orisal delovanje te mafije tudi v drugih primerih. Pri tej mafiji so sodelovali tudi Čehi: dr. Lany, dr. Pavliček, inž. Uhlir in nadporočnik Justiz. S hvaležnostjo se na tem mestu spominjam, da je to sodišče izreklo v moji stvari oprostilno razsodbo na predvečer amnestije, ki bi me bila sicer spravila v kakšno internacijsko taborišče ali pa na fronto, kjer so zahrbtno streljali slične ljudi. Na dan amnestije 30. junija sem odšel iz ječe.... Spominjam se hvaležnega srca vseh slovanskih prijateljev, ki so mi pomagali. Iz teh težkih časov sem odnesel v življenje skalnotrdo vero v slovansko vzajemnost. Radi te ideje bi skoraj izgubil življenje, a moč te ideje mi je zopet vrnila življenje ter mi pokazala, da se nisem zaman žrtvoval in nisem veroval v nemogoč, marveč v življenja sposoben ideal.

Malo dolgo spanje.

V Moskvi je l. 1922. neka 10letna deklica zaspala v letargičnem spanju. Ni je bilo mogoče vzbuditi. Več zdravnikov je neprestano skrbelo zanjo in jo umetno hranilo. V širni državi so divjale revolucije, meščanske vojne in lakote — dekle ni o vsem tem vedela ničesar. Spala je in spala, celih sedem dolgih let. Šele v letošnjem januarju je pokazala prve znake, da bi se rada vzbudila. Toda do tega je trajalo še polnih šest mesecev. Končno je odprla oči in zamrmrala bolničarki, ki jo je oskrbovala: "Prinesite mi malo krompirja." In so ji ga prinesli.

Pozor Rojaki!

Za vestno in hitro izvršitev vseh poverjenih nam poslov naslovite vsa pisma za list —

"GLAS NARODA"

216 West 18th Street
New York

Vsa denarna nakazila v stari kraj, bančne posle in potniške zadeve pa —

SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street
New York

da tako Vaša naročila ne bodo vsled oddaljenosti uradov zakasnela.

RADA BI IZVEDELA, kje se nahajata moji dve hčeri, ki sta se svoječasno nahajali v Montani. Iščem ju zato, ker nameravam zemljišče prodati. Stari naslov Ane je bil: ANA KUČAR, 1270 E. Second Street, Butte, Montana. Naslov druge je bil: Mrs. JERA MIDUVOD, Radersburg, Box 74, Butte, Montana. — Rojake prosim, naj mi pošljejo njun naslov ali naj se pa sami oglasita. — **Marija Mikič, Donji Miholjac, Slavonija, S. H. S.**

IŠČEM

15—20 GOZDARJEV. Gozd je v ravnini. — Dobro podnebje. — Plača od corda $2.25.

Sisto Liberty
Box 2, Mastens, Pa.

(2x 30&31)

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

PIKNIKE,
VESELICE,
ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

KJE SE NAHAJA MOJA DRUŽINA? — — — —

Na sliki vidite mojo bivši ženo Mary Prosen in hčerko Mary, katera je stara sedaj sedem let. Dne 8. aprila tega leta me je zapustila brez vsakega povoda, vzela seboj tri otroke in precej denarja. Baje je pobegnila z Nacetom Pavlovičem. Doma je iz vasi Palčje pri Št. Petru na Krasu. Njeno dekliško ime je bilo M. Valenčič, rojena v Podgrajah na Primorskem. Ko me je zapustila, sva živela v Durant City, pri Kane, Pa. — Rojake širom Amerike lepo prosim, kdor ve zanje, naj mi pošlje njih naslov proti dobri nagradi. Ker pa sem uverjen, da bosta Nace in Mary sama čitala ta oglas, naj se sama javita. Jaz sem pripravljen vsak hip razveljaviti najino poroko. Slišal sem namreč, da je tudi ona rekla, da hoče razporoko od mene. Tempotom preklicujem vso odgovornost napram moji bivši ženi in otrokom ter izjavljam, da nisem plačnik za kake njihove nadaljne dolgove. — Vinko Prosen, 718 Hall Ave., St. Marys, Pa.

Mlada ljubezen.

ROMAN

Za Glas Naroda priredil G. P.

(Nadaljevanje.)

Ura je bila enajst, in abej se je odstranil. Ko je dospel domov, je zavžil svoj zajtrk, s tako dobrim tekom, da se ni mogla Pupota zadržati, da ne izrazi svojega občudovanja.

— Ej, gospod župnik! Kako dobre volje ste danes!

— To dela zrak Slapa, otrok moj! Jaz se ga vdihaval in to mi je storilo zelo dobro! Kaj hočeš? Bil sem že celih pet in dvajset let vajen njegovega dobrodejnega hladu in vse te dni mi ga je manjkalo!

Po zajtrku se je vrnil k Slapu, opazoval z dobrohotnimi očmi delo zidarjev ter se večkrat pomenkoval s tesarji. Ko ga je zapazil Silver, mu je prinesel stolico.

— To mi pride prav, kajti nogi sta mi okoreli!

Abej Bordes je sedel deset metrov vstran od Slapa na travnik.

— Tukaj je dobro biti! — je pojasnil, ko je potegnil navzgor svojo sutano. Poleg njega se je pasla oslica.

— Ej, tukaj je naša zločinka! Debela in okrogla je postala! Čedna žival! Moja repa ji je izvrstno teknila!

Izgledalo je, kot da je pozabil na vse staro sovraštvo ter se povsem prijazno smehljal okrog sebe, ljudem in živalim.

Od časa do časa si je ogledal Silverja Montguilhelma.

— Priden fant! — je rekel sam pri sebi. — Varčen fant, ki ima bodočnost. Bogat bo postal!

V splošnem pa je bilo opaziti temeljito izpremembo v obleki hribovca. Silver ni nosil več pastirske obleke, pač pa fino perilo, črne čevlje in svileno kravato.

Postal je polagoma prav tako eleganten kot Gaston Roumigas.

Skoro nehote je pričel abej primerjati mlada človeka.

— Gaston ima finejše manire, — si je rekel. — a Silver ima bolj poštene oči! Bah! Okus Jakobine je razumljiv.

Nato se je prepustil svojim razmišljanjem in iz njegovih možgan so se razvile polagoma čudne slike.

— Če bi dal, — si je mislil na tihem, — temu fantu Jakobino, bi ničesar ne izgubil na dan sv. Antonina. Moj Slap bi v tem slučaju zamenjal le prostor, ne pa gospodarja. Pripadal bi moji nečakinji ter njenemu možu, in čeprav ne meni, pa vsaj moji družini. Na ta način bi lahko črpali vsi trije svoje dobičke iz tega te uživali vse ugodnosti. Lahko bi postavil poleg Slapa malo delavnico za svojo stružnico ter dal prenesti semkaj vso opremo brez posebnih stroškov, dočim ne morem sedaj več delati, ker mi manjka vodne sile. Ej, v resnici sem napravil veliko neumnost!

Nato se je dvignil in gnan kot od pekoče vesti, se je napotil k delavcem Silverja, da se razgovori ž njimi o tem in onem, da jih nadzoruje in jim da sempatam kak nasvet, kot da je pravi lastnik stavbišča.

Mladi vodnik mu je dovolil vse ter pazljivo poslušal, kar je rekel.

Ko je stal za trenutek neodločen ter cincljal sempatam, se je naenkrat obrnil k Silverju:

— No, — je vprašal, kako pa z zidanjem na desni strani Slapa? Ali ne misliš več na to?

— O baš nasprotno, gospod župnik, bolj kot kdaj poprej! In če bi mi hoteli dovoliti, ter mi odstopiti oni kos zemlje, bi takoj pričel z zidanjem, kajti moj načrt je dogotovljen!

— Pokaži!

Abej je nataknil očala, se polastil načrta, ga preštudiral natančno, odobraval nekaj ter pograjal par drugih stvari ter rekel končno, da spravi ves vtis v par stavkov:

— To je dobro, a nekoliko pretesno napravljeno — Jaz hočem nekaj velikega, v resnici lepega. Daj mi načrt, vzel ga bom domov seboj, da ga danes zvečer še enkrat pregledam Ali še boljše: — Pridi ter obeduj pri meni danes da ga skupno pregledava. Ali hočeš?

— Z velikim veseljem, gospod župnik!

— Dogovorjeno torej! Točno ob sedmih!

Vsled tega se je zgodilo, da je sedel Silver onega večera z abejem Bordesom pri mizi. Pupota se ni mogla dovolj prečuditi.

— Ej, sveti angelji, kdo bi si mislil kaj takega! Cagot pri nas!

Tovarišema pa je izvrstno teknila. Po večerji je župnik razvil na mizi načrt ter se sklonil nadenj.

— Tukaj pride terasa za goste in tjakaj hlevi in stanovanje za nadzornika. Potem rabimo vendar čuvaja v modri uniformi. Konečno tukaj glavno poslopje s parkom. Dve nadstropji z belvederom zgoraj bosta zadostovali za razgled po kopališču.

Silver pa je protestiral:

— To vse bo stalo vendar celih dvajset tisoč frankov!

— Kaj te briga? Jaz ti jih posodim!

— Za koliko obresti?

— Bah, midva se bova že sporazumela!

Nato je prešel abej k drugemu predmetu. Njegova zabava je bila dotičnega večera tako nedosledna kot le mogoče. Naenkrat pa je pričel brez vsakega prehoda:

— Tvoj oče je bil vendar rojen v Gargosu? Tvoj stari oče je bil tudi pastir? Kje se nahaja sedaj Francois Montguilhelm?

— V Pontaqu-u, gospod župnik. V osmih dneh pa bo zopet v vasi.

— In tvoja mati se je imenovala Gracija Armendaritz? Kje je bila rojena? V Espelette, mislim?

— Da, gospod župnik.

— In na čem je umrla?....V kakšni starosti? In tvoji pradedje? — Kako gre tvojemu bratu Emilu? On izgleda zelo bedno! Med nama rečeno, ne videl bi rad, da bi ti tičal v njegovi koži! Še vedno pljuje kri, kaj ne? Ti sam pa si zdrav in trden kot Pic de Midi!

Na ta način je bil Silver prisiljen pripovedovati zgodovino vseh svojih sorodnikov.

Abej ga je pazno poslušal, zaznamoval gotove stvari v beležnico, da jih ne pozabi, kot imena vasi, v katerih stanujejo Armendaritzi in Montguilhelmi.

Tako sta kramljala do šeste ure zvečer.

— Sedaj pa lahko noč! Na jutrišnje svidenje! — je rekel abej Bordes Silverju. — Obiskal te bom pri Slapu! Pozdravi očeta, kadar mu boš kaj pisal!

Videla sta se potem vsak dan, in duhovnik je bil vsak dan bolj prijazen. Sedaj ga ni več imenoval cagota in če ga je nagovoril kot pireneofila, se je zgodilo to z zaupnim smehljajem, v katerem je tičalo več spoštovanja kot porogljivosti.

Dne 4. julija sta zopet skupaj obedovala, in Pupota, ki je dobila izrecna povelja, je ravnala z mladim Montguilhelmom, kot da je generalni vikar.

— Ali veš tudi, — je rekel abej, — ni bil nikakega sledu cagotov v tvoji družini?

— Vi ste poizvedovali, gospod župnik?

— Da, v teh dneh sem si preskrbel natančne podatke o tem. — Montguilhelmi so poštenjaki ter niso imeli s sodišči še nobenega opravka. Kar pa se tiče rodu Armendaritz, je stvar še dosti boljša. V stranski črti ima duhovnika, in sicer Dominika Armendaritza, ki je bil leta 1734 župnik v Osses.

— Ali res?

— To je izid poizvedovanj, katerega je vprizoril zame na licu mesta neki prijatelj, vikar v deželi Baskov. Torej nisi cagot in jaz nisem imel prav, ko sem te pogosto tako imenoval.

— O, gospod župnik, jaz sam sem zakrivil težko krivico napram vam!

— Ne tako kot jaz, Silver! Jaz sem te v navzočnosti drugih obsipaval z žaljivkami ter bi ti skoro poslal oslico v zastavni hlev! Bil sem zelo krivičen, to mi je sedaj jasno ter se vprašujem, kako bi mogel zopet popraviti svojo krivico!

— Verujte mi, gospod župnik, mene peče vest še bolj kot vas in vsled tega, ker smo baš pri tem, mi dovolite govorite o predlogu, katerega sem vam hotel staviti v prihodnjih dneh.

Pri teh besedah je mali hribovec močno zardel, povesil oči ter pričel jecati:

— Vi bi me zelo osrečili, gospod župnik, če bi hoteli v bodoče deliti z menoj dohodke tega Slapa. Prosim vos le raditega, ker me peče vest.

— Silver, ti si dober fant. Z veseljem sprejmem tvojo ponudbo!

Nato sta molčala nekaj sekund. Čutila sta, da imata še več stvari na srcu in da so čakala rešitve še dosti bolj važna vprašanja. Njih pogleda sta neprestalo iskala tal in drug drugemu si nista drznila pogledati v oči.

Silver je zrl v vogal načrta in njegove oči so se napolnile s solzami. Abej pa ni bil nič manj zmeden. Nato pa je vprašal, ne da bi dvignil oči:

— Silver, ali še vedno misliš na Jakobino?

— Če mislim! — je odvrnil Silver ter prebledel.

Tedaj je dvignil abej pogled ter zapazil solze v očeh mladega moža.

— Tem boljše, Silver! Tudi Jakobina misli nate in jaz ne vidim nobenega nadaljnega razloga, da bi se ustavljal vajini zvezi!

Silver se je od veselja stresel ko je slišal te besede.

— Hvala, hvala! — je mrmral ter prijel abeja za roki. — Nisem si drznil upati v tako veliko srečo ter morem izraziti svojo hvaležnost le s solzami!

— Bah, to ni najslabši način! — je vzkliknil abej Bordes, — in ti vidiš, da so napravile solze vtis name!

Tudi glas duhovnika je zvenel izpremenjen in Pupota je lahko slišala iz kuhinje, kako se je njen gospod usekaval na povsem čuden način.

Premagal pa je svojo ginjenost ter nadaljeval, dočim se je še naprej igral z žličico:

— Zakaj bi se še obotavljal, da podelim svoj blagoslov vajini zvezi? Jaz nimam niti najmanjšega vzroka za to. Pretekli mesec so bile stvari še povsem drugačne. Ti si bil navaden vodnik ter nisi imel ničesar drugega kot svojo oslico, travnik in kočo, brez vsakega izgleda na boljšo bodočnost. Vsi moji sorodniki bi dvignili ugovor, če bi ti dal Jakobino. Danes pa se je vse izpremenilo. Moja nečakinja je postala revna ter ne sme več računati na izdatno doto, dočim si boš ti pridobil precejšnje blagostanje, ko boš obzidal svoj Slap. Na ta način so bile izenačene vse težkoče in ko združujem Jakobino in tebe, blagoslavljam ne le poroko iz ljubezni, temveč tudi zvezo iz razumnih razlogdv. Ali boš zadovoljen z menoj ter privolil, Silver? Udari v roko! Mož beseda! Jutri odideva skupaj v Pau, da boš lahko sam prinesel Jakobini veselo sporočilo.

(Dalje prihodnjič.)

Vsakovrstne

KNJIGE

POUČNE KNJIGE
POVESTI in ROMANI
SPISI ZA MLADINO

se dobi pri

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street New York, N. Y.

Telephone: CHELSEA 3878

POPOLEN CENIK JE PRIOBČEN V TEM LISTU VSAKI TEDEN

Pošljite nam

$1

in mi vam bomo pošiljali 2 meseca "Glas Naroda"

in prepričani smo, da boste potem stalni naročnik.

PREPOZNO!

(tožba zakonskega moža.)

Ivan Bukovinski, Pittsburgh, Pa.

Kako je meni žal,
Ker mladost sem prodal —
In zlato ž njo prostost
In fantovski ponos —
Za dekliško ljubav.

E, kajkrat sem zaklel,
Da se ne bom ujel
V nobeno žensko past,
In da ohranil čast
Bom samskega stanu.

Pa menda je sam zlod
Nameril moj pohod
Tja v cerkvico na grič
Kjer poleg dveh sem prič
Usodni vzkliknil "Da"!

In od tedanjih dob
Sem lastne žene rob,
Ubogi sem možic
Oropan vseh pravic —
Ko ptiček brez perot,

O, kaj bi bratje, dal,
Da prej sem izpoznal,
Da zakon je le križ,
In samstvo paradiž,
KO SAM SI SVOJ GOSPOD!

ZADNJI "ZEPPELINOV JEZDEC"

V Soellingenu na Badenskem je umrli 82-letni poštni agent v pokoju Karl Zilly, zadnji "Zeppelinov jezdec". Ob začetku francosko-nemške vojne 1870—1871, se je udeležil znanega predrznega pojezda na francosko zemlje, ki ga je vodil poznejši pijonir zračne plovbe grof Zeppelin. Pri Schirlenhofu na Alzaškem je vso četico po težkem boju zajela francoska premoč, razen grofa, ki se je prebil skozi nasprotnike. Pozneje so Zillyja in njegove tovariše Nemci ponovno osvobodili. Zilly je bil z grofom izumiteljem v stalni zvezi tudi pozneje, ko se je preselil v Soellingen. Grof ga je radevolje sprejemal kot gosta v Friedrichshafenu, a ob neki priliki, ko je letel s svojo zračno ladjo na Soellingenom, mu je poslal pozdrav iz višine.

Napoleonova relikvija.

Na neki dražbi v Parizu so prodali te dni Napoleonovo lovsko puško za 46,700 frankov.

Puško je izdelal nekoč slaven puškar po imenu Le Page. Drug enak izdelek tega mojstra so prodali na dražbi za — 42 frankov.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V AMERIKI.

Velik STENSKI ZEMLJEVID CELEGA SVETA

sestoječ iz šestih zemljevidov, s potrebnimi pojasnili, seznami držav, mest, rek, gora itd.

Brez dobrega zemljevida ne morete zasledovati dogodkov, ki se vrše po svetu.

CENA

$1.

GLAS NARODA
216 W. 18 STREET
NEW YORK

Kretanje Parnikov — Shipping News —

1. avgusta:
Dresden, Cherbourg, Bremen

2. avgusta:
Paris, Havre
Saturnia, Trst
Majestic, Cherbourg
Pennland, Cherbourg, Antwerpen
Statendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam

6 DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na ogromnih parnikih:

PARIS 2. avgusta; 27. avgusta
(3 P. M.) (Ob polnoči)
FRANCE 15. aug.; 2. septembra
(Ob polnoči) (6 P. M.
ILE DE FRANCE 20. aug. 6. sept.
(7. P. M.)

Najkrajša pot po železnici. Vsakdo je v posebni kabini z vsemi modernimi udobnosti — Pijača in slavna francoska kuhinja. Izredno nizke cene.

Vprašajte kateregakoli pooblaščenega agenta ali

FRENCH LINE
19 STATE STREET
NEW YORK, N. Y.

ODKOD BESEDA "TENIS"

Ker smo dobili igro iz Angleškega, je splošno mnenje, da ji je tudi ime prevzeto iz angleškega besednega zaklada. Pa to ni res. Resnica je, da so Angleži prevzeli igro in ime od Francozov.

Profesor Ernest Weekly iz Londona se je pobavil v širši razpravi s tem vprašanjem in je ugotovil, da izvirajo prva poročila o tenisu na Angleškem iz 14. stoletja. Na Francoskem pa so ga poznali že dosti prej. Vsekakor je dognano, da so francoski vitezi uvedli tenis že leta 1325 v Florenco, kjer so ga imenovali "tenes".

Beseda je najbližja sorodnica glagolne oblike "tenez', ki pomeni "držite", "prejmite". Tako so opozarjali igralci drug drugega, ko so si "podajali" žogo. Že v neki razpravi iz leta 1617 naletimo na to razlago. a v knjigi "Colloquia" Erazma Rotterdamskega dobimo rancoski klic pri igri "tenez" preveden v "accipe" ali "excipe", kar pomeni isto.

V najstarejših časih so Francozi igro imenovali "naume", po naše "dlan". Igra je bila tako v číslih, da si jo smeli prvotno igrati samo kralji in velikaši. Na francoskih dvorih so imeli posebne "teniške mojstre" in naslov pa funkcija sta prehajala od očeta na sina. Zdi se pa, da sega "igra kraljev" še dalje nazaj in da izvira iz Orijenta.

Orijent je, kakor znano, domovina mnogih drugih iger ž njo. Od tam se je na pr. razširil tudi "polo". Beseda "racket" za znano teniško pripravo izvira iz francoske "raquette"', a ta je posneta po arabski "rahat", ki pomeni spet — "dlan".

V tem sorodstvenem razmerju sta si torej arabska beseda in naziv starofrancoske igre "paume".

Leto s 13 meseci.

V Kanadi so uvedli novo koledarsko štetje. Leto je razdeljeno v 13 mesecev po 28 dni. Tudi v Zedinjenih državah prakticira na stotine raznih družb in bank to razdelitev leta, s čemer se jim knjigovodstvo zelo poenostavi. Vsako leto se prične s ponedeljkom.

Židje v sovjetski Rusiji.

Po izjavah sovjetskih oblasti živi v Rusiji 2.8 milijona židov. Med tem jih je 28 odst. uradnikov, 25 odst. delavcev, 21 odst. delavcev na domu, 12 odst. trgovcev in 80 dost. kmetov. Ostali izvršujejo razne proste poklice. V vojski in mornarici je le malo Židov v višjih položajih, med vrhovnimi poveljniki je samo eden (v Ukrajini.) Med dijaki je 13 odst. Židov.)

Koliko je analfabetov.

62. odst. vseh nad 10 let starih oseb na svetu spada med analfabete, trdi neka ameriška statistika. Na svetu je 1,363,900,000 takšnih oseb, a med njimi jih ne zna — 850,500,000 ne pisati ne čitati. Samo v 18 državah je preko 50 odstotkov nepismenih, v ostalih 45 deželah je analfabetov manj nego polovica.

3. avgusta:
New York, Cherbourg, Hamburg
Republic, Cherbourg, Bremen
7. avgusta:
Berengaria, Cherbourg
President Harding, Cherbourg, Bremen
8. avgusta:
Muenchen, Boulogne sur Mer, Bremen
9. avgusta:
Olympic, Cherbourg
Belgenland, Cherbourg, Antwerpen
Veendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam
Minnesota, Cherbourg
10. avgusta:
Deutschland, Cherbourg, Hamburg
Conte Grande, Napoli, Genova
14. avgusta:
President Roosevelt, Cherbourg, Bremen
15. avgusta:
France, Havre
Milwaukee, Cherbourg, Hamburg
Karlsruhe, Bremen
Mauretania, Cherbourg
16. avgusta:
Homeric, Cherbourg
Arabic, Cherbourg, Antwerpen
Volendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam
Augustus, Napoli, Genova
17. avgusta:
Hamburg, Cherbourg, Hamburg
Leviathan, Cherbourg
20. avgusta:
Ile de France, Havre
21 avgusta:
Stuttgart, Boulogne sur Mer, Bremen
Aquitania, Cherbourg
George Washington, Cherbourg, Bremen
22. avgusta:
Cleveland, Cherbourg, Hamburg
Bremen, Cherbourg, Bremen
23. avgusta:
Vulcania, Trst
Majestic, Cherbourg
Lapland, Cherbourg, Antwerpen
Rotterdam, Boulogne sur Mer, Rotterdam
24. avgusta:
Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg
Minnekahda, Cherbourg
26. avgusta:
Resolute, Cherbourg, Hamburg
27. avgusta:
Paris, Havre
28. avgusta:
Berengaria, Cherbourg
America, Cherbourg, Bremen
29. avgusta:
Dresden, Cherbourg, Bremen
30. avgusta:
Olympic Cherbourg
Pennland, Cherbourg, Antwerpen
Berlin Cherbourg, Bremen
New Amsterdam, Cherbourg, Rotterdam
31. avgusta:
St. Louis, Cherbourg, Hamburg
Conte Biancamano, Napoli, Genova

1. Jesenski izlet, — sep. 6., "Ile de France".

2. Jesenski izlet, — okt. 18. "Ile de France"

Božični skupni izlet, — 6. dec., "Ile de France".

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je poučen o potnih listih, prtljagi in drugih stvareh. Vsled naše dolgoletne izkušnje Vam mi zamoremo dati najboljša pojasnila in priporočamo vedno le prvovrstne brzoparnike.

Tudi nedržavljani zamorejo potovati v stari kraj na obisk, toda preskrbeti si morajo dovoljenje za povrnitev (Return Permit) iz Washingtona, ki je veljaven za eno leto. Brez permita je sedaj nemogoče priti nazaj tudi v teku 6. mesecev in isti se ne pošiljajo več v stari kraj, ampak ga mora vsak prosilec osebno dvigniti pred odpotovanjem v stari kraj. Prošnja za permit se mora vložiti najmanje eden mesec pred nameravanim odpotovanjem in oni, ki potujejo preko New Yorka, je najbolje, da v prošnji označijo, naj se jim pošlje na Barge Office, New York, N. Y.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Glasom nove ameriške priseljeniške postave, ki je stopila v veljavo z prvim julijem, znaša jugoslovanska kvota 845 priseljencev letno, a kvotni vizeji se izdajajo samo onim prosilcem, ki imajo prednost v kvoti in ti so: Stariši ameriških državljanov, možje ameriških državljank, ki so se po 1. juniju 1928. leta poročili, žene in neporočeni otroci izpod 18. leta poljedelcev. Ti so opravičeni do prve polovice kvote. Do druge polovice pa so opravičeni žene in neporočeni otroci izpod 21. leta onih nedržavljanov, ki so bili postavno pripuščeni v to deželo za stalno bivanje.

Za vsa pojasnila se obračajte na poznano in zanesljivo

SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET
NEW YORK